

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МУКАЧІВСЬКА МІСЬКА РАДА
МАЛОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВІТОЛЬДА
ПЛЕЦЬКОГО В М. ОСВЕНЦІМ (ПОЛЬЩА)
ПОМОРСЬКА АКАДЕМІЯ У СЛУПСЬКУ (ПОЛЬЩА)**

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАУКИ Й ОСВІТИ
В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

**Збірник тез доповідей за матеріалами
II Міжнародної науково-практичної конференції**

**Мукачево
12-13 травня 2022 року**

УДК [005.332.2:001:378]:339.92(477:4)(043.2)

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
вченою радою Мукачівського державного університету
(протокол № 18 від «10» травня 2022 р.)*

С 91

Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів : збірник тез доповідей за матеріалами II Міжнародної науково-практичної конференції (12-13 травня 2022 р., м. Мукачево). Мукачево : Вид-во МДУ, 2022. 495 с.

У збірнику представлено тези доповідей за матеріалами II Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів». Учасниками конференції розглянуто проблеми та перспективи розвитку педагогічної освіти, психолого-педагогічні аспекти індивідуальної траєкторії професійного становлення особистості, сучасні орієнтири розвитку економіки, управління та інженерії, актуальні проблеми менеджменту, туризму, розвитку індустрії гостинності та збереження історико-культурної спадщини, тенденції розвитку сучасного суспільно-політичного та культурно-мистецького простору.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, аспірантів та студентів, які займаються науково-дослідною роботою.

Редакційна колегія:

Щербан Т.Д. – д-р психол. наук, професор (голова);

Гоблик В.В. – д-р екон. наук, професор;

Кобаль В.І. – канд. пед. наук, доцент;

Пігош В.А. – канд. екон. наук, доцент;

Максютова О.В. – провідний фахівець ВНТД.

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікації.

ЛЕНДЕЛ К., ЛЕНДЕЛ В., ТОВКАНЕЦЬ Г.В. Патріотичне виховання як умова формування національної свідомості молодших школярів	109
ЛІБАК Н. А. Вплив педагогічної практики на формування компетентностей майбутнього вчителя української мови та літератури	111
ЛУГОШ І.М., ЛІБА О.М. Розвиток логічного мислення молодших школярів на уроках математики: проблеми та перспективи	113
МАРГІТИЧ К. Є. Концепція двомовної школи для закарпатської місцевості з етнічно мішаним складом населення	114
МАРГІТИЧ Е.В., КУШНІР І.І. Загальні аспекти Всеукраїнського науково-педагогічного проєкту «Інтелект України»	116
МАРГІТИЧ Т. Formation of english communicative competence of senior school learners with the use of educational projects	118
МЕДВІДЬ Т. О. Виховне значення творів М. Лисенка для учнів початкових класів загальноосвітніх навчальних закладів	120
МИКУЛІНА А. К. Роль педагогічної етики у формуванні вихователя дошкільного закладу	122
МИКУЛІНА А. К., ТИЧКА М. В. Особливості навчання аплікації дітей старшого дошкільного віку	124
МИХАЙЛОВА К.В., ВОЛОШИН Н.П. Народний фольклор – важливий засіб екологічного виховання дошкільників	126
МИХАЙЛОВИЧ К. А. Концепція інклюзивної школи в Угорщині	128
МОЛНАР-ЧАТЛОШ А. О. Законодавче регулювання інклюзивної освіти в Угорщині	129
МОЛНАР Т.І. аксіологічні аспекти професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів	131
МОЛНАР Т.І., ЛЕДНЕЙ В.Е. Алгоритм діяльності вчителя під час організації формувального оцінювання	134
МОЛНАР Т.І., СУХОДОЛЬСЬКА Ю.М. Сертифікація вчителів початкових класів як форма оцінювання фахових компетентностей	136
МОРОЗ Ф.В. Розвиток сили та формування силових навичок	138
МОЧАН Т. М. Підготовка вчителя початкової школи до використання інформаційно-комунікаційних технологій на уроках математики	140
ОСТОЛОШ Г.І., КОБАЛЬ В.І. Управління закладами освіти в територіальній громаді	142
ОСТРОВСЬКИЙ О. О., КОБАЛЬ В. І. Організаційно-педагогічні умови формування міжкультурної компетентності майбутніх учителів української мови і літератури	143
ПИНЗЕНИК О. М. Реалізація компетентнісного підходу у процесі фахової підготовки педагога	145
PALLAY KATALIN. The roles of push-pull factors in student mobility	147
ПОПОВИЧ О.М., БАТИН Т.М. Предметно-розвивальне середовище як засіб розвитку комунікативних навичок у дошкільників	148
ПОПОВИЧ Я. В., ЛАЛАК Н. В. Моделювання уроку в сучасній початковій школі	150
ПОХАНІЧ ЯН. Уплив рівня освіти на євроскептичні настрої у словацькому суспільстві	152
ПРОДАН Н.В. Формування цифрових компетентностей керівників закладів освіти: обґрунтування проблеми	154
ПРОКОП М. В., ХОМА О. М. Формування лексичної компетентності на уроках української мови в адаптаційний період	156
РЕНДЗЕЙ В.М., ТОВКАНЕЦЬ Г.В. Дидактична гра в освітньому процесі початкової школи	157

immigrate and stay there for a longer period of time”. On the other hand, the sending country is dominated by factors that motivate individuals to emigrate [1].

Ravenstein’s theory was rethought in the 20th century by Lee and stated that social background factors such as gender, age, and education have an impact on how those preparing for mobility consider push and pull factors. The examination of traditional push-pull models provides an opportunity to explore the causes of international migration driven by labor market mechanisms [2].

According to scientists following the above mentioned view, international migration is the result of international labor demand and supply. Hautzinger places the low standard of living, low wages and poor health care among the push factors. Inadequate acquisition of the state language acts as a push factor. In contrast, higher living standards, higher wages, high-quality educational institutions, and the language spoken in the country have a driving force in the host country. In the case of student mobility, pull factors often predominate [3].

Better job opportunities, better health care, a more developed economic situation, family reunification, security, proper knowledge of the language, and kinship-ethnic relationships can be classified as pull factors. The latter applies to the mobility of Hungarians abroad towards the motherland. If development cannot be experienced in the home country and no job opportunities are created that are commensurate with the level of knowledge and degree obtained abroad, then mobile students will not return to the sending country [4].

References

1. Grigg, D. B. E. G. Ravenstein and the „Laws of Migration”. In: *Journal of Historical Geography* 1977. 3 (1). P.41–54.
2. Todaro, M. P. – Maruszko, L. Illegal Migration and US Immigration Reform: A Conceptual Framework. In: *Population and Development Review* 1987. 13. P. 101–114.
3. King, R. – Findlay, A. M: Student Migration. In: Martinello, M. – Rath, J. (eds.): *An Introduction to International Migration Studies: European Perspectives*. 2012. Amsterdam University Press, Amsterdam. P. 259–280.
4. Singh, M. – Rizvi, F. – Shrestha, M. Student mobility and the spatial production of cosmopolitan identities. In: Gulson, K. N. – Symes, C. (eds.): *Spatial theories of education: Policy and Geography Matters*. 2007. New York – London, Routledge. P. 195–214.

УДК 373.2.011.3-053.4:316.77:159.954/955

ПОПОВИЧ О.М., БАТИН Т.М.
Мукачівський державний університет

ПРЕДМЕТНО-РОЗВИВАЛЬНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК У ДОШКІЛЬНИКІВ

Сучасний етап розвитку освіти в Україні висуває нові завдання до виховання дітей дошкільного віку. Особливої значущості сьогодні набуває необхідність формування мовленнєвої культури, яка пов’язана з інтенсифікацією інформаційних комунікацій, широким упровадженням мережі Інтернету, сучасними технологіями видавничої справи (певною мірою негативно впливають на створення культури особистісного мовленнєвого простору), оволодіння естетикою слова, морально-естетичним самовираженням.

Проблема мовної особистості висвітлена у працях як зарубіжних, так і вітчизняних учених (Г.І.Богін, А.М.Богуш, Є.Р.Боринштейн, М.С.Вашуленко, С.Г.Воркачов, Т.М.Дрідзе, Ю.М.Караулов, В.В.Красних, О.О.Леонт'єв, В.А.Маслова, Л.І.Мацько, Л.М.Паламар, М.І.Пентилук, О.Семенов, Л.В.Струганець, В.П.Фурманова та ін.), проте недостатньо акцентується увага на саме ролі предметно-розвивального середовища у розвитку комунікативних навичок дошкільників, що робить тему дослідження актуальною.

Мовленнєвий розвиток дитини дошкільного віку визначається мірою сформованості у дитини знань, умінь та навичок, пізнавальних і соціальних мотивів, потреб та інтересів, а також інших психічних новоутворень, які становлять базис її особистісної культури. Високий рівень мовленнєвих досягнень дає дитині можливість реалізувати як соціальну, так і інтелектуальну активність у колі однолітків. Спрямованість на комунікацію, потреба і прагнення зрозуміти інших і бути зрозумілим їм змушують дошкільника будувати і перебудовувати мовленнєві висловлювання у таких повних формах, які забезпечують взаєморозуміння.

Спілкування активізує пізнавальну діяльність дітей, – це саме той вид мовленнєвої діяльності, що має бути пріоритетним на заняттях усіх типів. Спілкування сприяє: закріпленню знань дітей із різних розділів програми; активізації, уточненню і збагаченню словника; розвитку діалогічного й монологічного мовлення; формуванню комунікативних навичок; удосконаленню – виразності мовлення; загальної культури мовлення.

Формування навичок розмовного мовлення, культури мовленнєвого спілкування потребує природних життєвих ситуацій, правдивих і зрозумілих дітям мотивів їхньої мовленнєвої діяльності. У процесі мовного спілкування необхідно виховувати у дітей навички культури мовлення: не втручатися в розмову старших, не перебивати товариша, дорослого, під час розмови не відвертатися, не опускати голови, спокійно вислуховувати того, хто говорить, дивитися в обличчя. При розмові не жестикулювати, недопускати грубого, зневажливого тону, говорити тихо, не привертати до себе уваги. Важливою стороною культури мовлення є виховання мовного етикету: вміння звертатися до дорослої людини і товариша, попросити вибачення, дозволу взяти чужу річ.

У процесі формування мовленнєвої культури у дошкільників виникають певні труднощі. А. М. Богуш і А.Самохвалов [1] до базових комунікативних труднощів відносять: труднощі входження у контакт (постійна сором'язливість, страх, невпевненість і т.д.); труднощі, які пов'язані з дитячим егоцентризмом (неспроможність прийняти другу людину такою, яка вона є, проявляє егоїзм, впертість); труднощі в емпатії (невміння співпереживати, складність в розумінні внутрішнього настрою співрозмовника і т.д.); труднощі з відсутністю позитивної установки на іншу людину (вияв ворожості, дитячих заздрощів, приниження і висміювання однолітків з метою самоствердження і т.д.); труднощі з неадекватною самооцінкою дитини (невпевненість у собі, відсутність комунікативної ініціативи, завищена самооцінка і т.д.); труднощі, які пов'язані з підвищеною емоційно-особистісною залежністю від партнерів по спілкуванню

(страх вияву у спілкуванні своїх намагань і індивідуальних особливостей, відмова від власних інтересів іт.д.).

Для того щоб подолати наявні труднощі у комунікації дошкільників, необхідні наступні умови [2]: обов'язкове використання суб'єктного, шанобливого, розвивального спілкування, яке не травмує і не пригнічує активність дитини; здійснення з дітьми повноцінної взаємодії, яка не гальмує активність та самостійність дитини; реалізація головної умови розвитку дитини – використання діалогічного спілкування; становлення емоційно-особистісної форми спілкування дитини з близькими людьми та широким колом соціального оточення, що реалізує потребу дитини у визнанні, любові, підтримці, що сприяє розвитку мотивів до спілкування і співробітництва у різноманітних і цікавих для дошкільника видах діяльності; принцип гуманізації міжособистісних стосунків, що виключає авторитарний стиль керівництва у вихованні дітей, твердження суб'єкт-суб'єктних відношень у комунікації дитини з навколишнім світом; наповнення життя дитини почуттям причетності до відкриття, особистісних взаємин, дати свободу у виявленні інтересів, виборі партнерів по спілкуванню та засобів досягнення мети; активізація і стимулювання педагогами процесу спілкування дітей шостого року життя за допомогою спеціальних взаємопов'язаних форм організації навчально-виховного процесу: індивідуальних, групових, під групових.

Отже, усунення наявних труднощів у комунікації і при цьому своєчасний та ефективний розвиток та удосконалення мовлення для дитини є життєво необхідним, оскільки це забезпечує малюкові активну участь у спільній діяльності з дорослими та однолітками, дає змогу дитині розкрити для іншої людини свій суб'єктивний світ, при цьому максимально розкритися та самовизначитися у своїй індивідуальності.

Література

1. Богуш А. М. Мовленнєвий компонент дошкільної освіти. Х. : Вид-во «Ранок», 2013. 192 с.
2. Климова К.Я. Основи культури і техніки мовлення: Навч. посібник. 2-е вид., випр. і доп. К.: Ліра-К, 2006. 240 с.

УДК 373.3.091.32-047.58

ПОПОВИЧ Я. В., ЛАЛАК Н. В.
Мукачівський державний університет

МОДЕЛЮВАННЯ УРОКУ В СУЧАСНІЙ ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

У Концепції «Нова українська школа» основна увага педагогів зосереджена на проблемі, як організувати діяльність здобувачів початкової освіти на уроці для досягнення ними особистісних результатів, розвитку талентів і здібностей, компетентностей і наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей та потреб. При цьому варто зазначити, що у педагогічному досвіді дотепер урок розглядався вчителем з позиції, як навчати школярів.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>